

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 3.1. Aralık 2015
Sayı : 8.3.3

1760

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Berat ALBAYRAK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 31/12/2015

Ünal DEMİRTAŞ
Zonguldak Milletvekili

Soma faciasından sonra çıkarılan 11.09.2014 tarih ve 6552 sayılı “*İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun*” ile, madenlerde çalışan işçilerin asgari ücret seviyesinin en az iki asgari ücret düzeyine çıkarılması, haftalık çalışma saatlerinin %20 oranında azaltılması, yıllık ücretli izin sürelerinin arttırılması ve erken emekliliğinin sağlanması yönünde işçiye koruyucu düzenlemeler yapılmıştır.

İşçi sağlığının korunması, işyerlerinin iş güvenliği önlemleriyle donatılması, işçilerin ücret ve diğer çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla yapılan tüm düzenlemeler, çalışma hayatına yönelik eksik, ama doğru gelişmelerdir. Bu düzenlemeler, teknolojik gelişmeler çerçevesinde, daha da ileri seviyeye taşınmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmasında temel çerçeveyi çizmek, işçileri çalışma hayatında ve sosyal yaşamda koruma altına almak, işçilerin temel, ekonomik ve sosyal hak ve özgürlüklerini güvence altına almak, devletin en temel yükümlülüklerindendir.

Hükümet, 301 maden işçisinin ölümüne neden olan ve Soma faciası olarak bilinen maden kazasından sonra, madenlerdeki çalışma koşullarına yönelik bir dizi önlem almıştır. Ancak, bu önlemler, maden işletmelerindeki istihdamın korunması bakımından yetersiz kalmıştır. Zonguldak havzasında rödevans sözleşmesi ile işletmecilik yapan firmaların işçilik maliyetlerinin artması nedeniyle, söz konusu işletmelerde, 2012 yılında 5.500 olan istihdam, son günlerde 1.100'e kadar düşmüştür. **İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin teknolojik gelişmeler doğrultusunda geliştirilmesi, işçilerin ücret seviyelerinin yükseltilmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi gibi düzenlemeler, doğru ve yerinde olmakla birlikte, havzadaki rödevanslı sahalardaki işletmelerdeki istihdamın da korunması gerekmektedir. Bu sebeple hükümet, rödevanslı sahalardaki işletmecilerin söz konusu düzenlemeler nedeniyle karşılaştığı ek maliyetler konusunda, sorumluluk almalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinde, işçinin ücret seviyesinin yükseltilmesinde ve diğer çalışma koşullarının iyileştirilmesi gibi düzenlemelerde; devletin işçiden gelir vergisi kesintisi yapmayarak ve işverene sigorta primlerinde teşvik vs. yaparak maliyete ortak olması, yapılan iyileştirmeleri tamamlayıcı nitelikte olacaktır.**

Rödevanslı sahalardaki işletmeler, işsizliğin zirve yaptığı Zonguldak'ta 5.500 maden işçisini istihdam ederek, sosyal bir görev yaptığı gibi, hem Zonguldak hem de Türkiye ekonomisine büyük bir katkı sunmakta idiler. Rödevanslı sahalardaki işletmelerde çalışan işçiler, işsiz kalmaları sonucu, Zonguldak'tan Soma, Bursa, İstanbul gibi yerlere göç etmişlerdir.

Rödevanslı sahalardaki işletmelerin, bu şekilde kapanması halinde, Zonguldak'ta kaçak maden ocakları artacağı gibi, kayıtdışı işçilik de artacak ve bu durum da, büyük iş kazalarına ve iş cinayetlerine yol açacaktır.

Zonguldak havzasında taşkömürü üretimi yapan söz konusu firmaların ek maliyetlerinin karşılanması için, 18 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "*Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*"un Geçici 29. Maddesi ile, rödevans işletmecilerinin ek maliyetlerinin "fiyat farkı" olarak karşılanması kararlaştırılmıştır. Ancak, firmalar, ek maliyetlerini ton başına 60 TL olarak hesaplamasına rağmen, 23 Mayıs 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, "fiyat farkı" 22 TL olarak ödenmiştir.

Taşkömürü üretimi, Zonguldak ve Türkiye ekonomisinin belkemiğini oluşturmaktadır. Zonguldak, taşkömürü havzasında yatan milli servet ile, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana Türkiye ekonomisinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Ancak, son yıllarda gerek Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü'ne işçi alınmaması, gerekse de rödevanslı sahalardaki işletmelerin karşılaştığı sorunlar nedeniyle, üretim durma noktasına gelmiştir. Maalesef, Türkiye, taşkömürü talebini, Zonguldak havzasında bulunan 1,3 milyar tonluk taşkömürü rezervinden karşılamak yerine, ithalat yoluyla karşılamıştır.

Koklaşabilir özelliği ile taşkömürü, demir-çelik sanayisinin en temel girdi maddesidir. Zonguldak havzasında yer alan taşkömürü rezervi, demir-çelik sektörünün ve demir-çeliğin hammadde olarak kullanıldığı ağır sanayi üretiminin tamamının gelişmesini ve bu şekilde Türkiye ekonomisinin kalkınmasını sağlayabilecek kapasiteye sahiptir.

Bakanlığınızın 2015 yılının Mayıs ayında yayımlanan "Taşkömürü Sektör Raporu"na göre, Türkiye'de 2014 yılında tüketilen 33 milyon ton taşkömürünün yalnızca 2 milyon tonu yurt içinde üretilmiş; geri kalan kısmı ise, ithalatla karşılanmıştır. Türkiye, enerjide dışa bağımlı hale getirilmiştir. Söz konusu raporda, 2016 yılında 49 milyon ton, 2020 yılında ise 81 milyon ton taşkömürü tüketimi yapılacağı öngörülmüştür. Bu koşullarda, tüketimin tamamının ithalat yoluyla karşılanması gerekecektir. Oysa, Zonguldak havzasında toplam 1,3 milyar ton taşkömürü rezervi bulunmaktadır. TTK'da norm kadro işçi sayısındaki kadar işçi, rödevanslı sahalardaki işletmelerde 5.000 ve hatta daha da fazla işçi istihdam edildiğinde, yıllık toplam 10 milyon ton üretim yapma imkanı bulunmaktadır. Zonguldak havzasında taşkömürü de taşkömürü üretiminde çalışacak insan da vardır. Fakat Türkiye, eldeki kaynakları kullanmak yerine, ithalat yapmayı tercih etmektedir.

Zonguldak havzasında taşkömürü üretiminde istihdamın azalması, taşkömürü üretiminin azalmasına ve Zonguldak'ın ekonomik olarak tam bir çöküntü yaşamasına neden olmuştur. Zonguldak halkının bir madencilik birikimi ve kültürü vardır. Ancak, madencilik sektörünün durma noktasına gelmesi, bu birikim ve kültürü günden güne yok etmektedir. Hem TTK hem

176

de rödevanslı sahalardaki işletmelerde çalışan işçi sayısının her geçen gün azalması, madencilik bitirmekte, işsizlik sorunu insanların göç etmesine neden olmaktadır. Zonguldak, Cumhuriyet'in kuruluşundan son yıllara kadar, madencilik ve gelişmiş sanayisi sayesinde, Türkiye'nin dört bir yanından göç almaktayken, deyim yerindeyse Türkiye'nin Almanya'sı iken; AKP iktidarında, başta İstanbul, Soma ve Bursa olmak üzere Türkiye'nin birçok kentine göç vermiştir ve vermeye de devam etmektedir.

Madenlerdeki işçi sayısının azalmasının olumsuz bir etkisi de, işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden işyerindeki riskleri arttırmasıdır. Olması gerekenden az sayıda işçiyle çalıştırılan madenlerde, işçilerin iş yükünün artması, iş kazalarının artmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu işletmelerdeki işçi sayısı azalmaya devam ederse, maden işçilerinin karşılaşacağı iş cinayetlerinde artışlar yaşanacaktır.

Zonguldak'ın kalkınması ve Zonguldaklıların refah seviyesinin yükseltilmesi, Zonguldak'taki madencilik birikimi ve kültürünün korunması, madencilerin verimli, sağlıklı ve güvenli biçimde çalışması, ithalatın azaltılarak dövizin yurt içinde kalması için rödevans işletmelerindeki işçi sayısının, yeniden 5.000'lere çıkarılması ve hatta daha fazla arttırılması gerekmektedir. Bunun için de, madenlerde çalışan işçiler için, işçi sağlığı ve iş güvenliği, çalışma koşulları ve ücret konularında yapılan iyileştirmeler, istihdamın korunması amacıyla, rödevans işletmecilerinin karşılaştığı ek maliyet sorunlarının giderilmesiyle tamamlanmalıdır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Bakanlığınızın, rödevanslı sahalardaki işletmecilerin karşılaştığı ek maliyetlerin karşılanmasına yönelik çalışması var mıdır?
2. "Fiyat farkı" olarak ödenen ek maliyetlerinin hesaplanmasında ne tür bir yöntem uygulanmaktadır?
3. Zonguldak havzasındaki mevcut istihdamın korunması ve arttırılması konusunda çalışmalar yapılmakta mıdır? Rödevanslı sahalardaki işletmecilere Zonguldak'taki istihdamı arttırmaları için gereken destek verilecek midir?
4. Rödevanslı sahalardaki işletmelerin kapanmasıyla birlikte, maden ocakları kaçak olarak çalıştırılacağından ve bundan dolayı da işçi sağlığı ve iş güvenliği zaafiyete uğrayacağından ve meydana gelecek birçok iş kazası sonucu yaşanacak iş cinayetlerinin sorumlusu kim olacaktır? Kayıtdışı çalışmayı kim önleyecektir?
5. Cumhuriyet'in ilk ili olan Zonguldak'ta bulunan rödevanslı sahalardaki işletmelerdeki 5.500 işçiden 1.100 işçi kaldığı Bakanlığınızca bilindiği halde, işsizliğin ve göçün zirve yaptığı, ekonomisinin çöktüğü Zonguldak, AKP iktidarı tarafından cezalandırılmak mı istenmektedir?
6. Bakanlığınızın 2015 yılının Mayıs ayında yayımlanan "Taşkömürü Sektör Raporu"na göre, 2016 yılında 49 milyon ton, 2020 yılında ise 81 milyon ton olarak planlanan taşkömürü tüketiminin tamamı ithalat yoluyla mı karşılanacaktır?
7. Zonguldak havzasında 1,3 milyar tonluk taşkömürü rezervi mevcutken, taşkömürü talebinin ithalat yoluyla karşılanmasının gerekçeleri nelerdir?